

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Γ'

ΛΥΚΕΙΟΥ

Ένδειξη: ΓΙΑ ΟΛΑ ΤΑ ΤΜΗΜΑΤΑ

ΟΝΟΜΑ:

Βαθμός

%

ΗΜ/ΝΙΑ: Σάββατο, 14 / 1 / 2023

ΤΜΗΜΑ:

Α' Ομάδα

A.1. Να αντιστοιχίσετε σωστά τα **ονόματα** πολιτικών αρχηγών της στήλης Α με τους **πολιτικούς σχηματισμούς** της στήλης Β. (/7 μονάδες)

ΣΤΗΛΗ Α

ΣΤΗΛΗ Β

- α. Δημήτριος Βούλγαρης
β. Δημήτριος Γούναρης
γ. Επαμεινώνδας Δεληγιώργης
δ. Ιωάννης Κωλέττης
ε. Κυριακούλης Μαυρομιχάλης
στ. Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος
ζ. Παναγής Τσαλδάρης

1. Αγγλικό κόμμα
2. Γαλλικό κόμμα
3. Εθνικόν Κομιτάτον
4. Εθνικό κόμμα (αντιβενιζελικό)
5. Λαϊκό κόμμα (αντιβενιζελικό)
6. Ομάδα Ιαπώνων
7. Πεδινοί

A.2. Να καταγράψετε: (/15 μονάδες)

- α) το περιεχόμενο του όρου **“Ομάδες αποτάκτων ή εν ενεργεία αξιωματικών”**.
β) τα εκσυγχρονιστικά αιτήματα των **αντιπολιτευτικών ομίλων** όπως αυτά εκφράστηκαν περί τα τέλη της δεκαετίας του 1850.
γ) το περιεχόμενο του όρου **“ΟΥΛΕΝ”**.

B.1. Αναφορικά με τον **Α' Παγκόσμιο Πόλεμο** να καταγράψετε: (/16 μονάδες)

- α) τον τρόπο που επέδρασε στην **ελληνική εμπορική ναυτιλία**. (4 μονάδες)
β) τη συμβολή του στην **ταχύτατη ωρίμανση** του εργατικού και σοσιαλιστικού κινήματος. (5 μονάδες)
γ) τις διαφορετικές απόψεις που εκφράστηκαν ως προς την σκοπιμότητα ή μη της συμμετοχής της Ελλάδας. (7 μονάδες)

B.2. (/12 μονάδες)

- α) Ποιες ήταν οι **βασικές θέσεις** του εκσυγχρονιστικού προγράμματος του **Βενιζέλου** και του κόμματος των **Φιλελευθέρων** κατά την περίοδο **μετά το κίνημα στο Γουδί**; (8 μονάδες)
β) Ποιος ήταν ο **βασικός στόχος** και ποια τα **βασικά στηρίγματα** των **Φιλελευθέρων** κατά την 1η φάση (1923-1928) **μετά την Μικρασιατική Καταστροφή**; (4 μονάδες)

Β' Ομάδα

- Γ.1.** Λαμβάνοντας υπόψη το περιεχόμενο των πηγών και τις πληροφορίες του σχολικού βιβλίου,
α. να εντοπίσετε τον **προσανατολισμό** και τη **στρατηγική** του **Ι. Κωλέττη** και του **Α. Μαυροκορδάτου** στο θέμα της απελευθέρωσης των **αλυτρώτων**, αναδεικνύοντας τις **διαφορές** τους (16 μονάδες).
β. να αναδείξετε τις **επιπτώσεις** που είχε η Μεγάλη Ιδέα στον **πολιτικό** και **οικονομικό** χώρο. (9 μονάδες)

(/25 μονάδες)

Κείμενο Α': Απόσπασμα από το λόγο του **Ι. Κωλέττη** στη **Συντακτική Συνέλευση** την **14 Ιανουαρίου 1844**, με τον οποίο καθιερώθηκε η **Μεγάλη Ιδέα**. (απόδοση στα νέα ελληνικά)

«Λόγω της γεωγραφικής της θέσης, η Ελλάδα αποτελεί το κέντρο της Ευρώπης. Όρθια και έχοντας στα δεξιά της την Ανατολή και στα αριστερά της τη Δύση, προορίζεται να φωτίσει με την πτώση της τη Δύση και με την αναγέννησή της την Ανατολή. Τον πρώτο προορισμό τον εκπλήρωσαν οι πρόγονοι μας, ο δεύτερος πρέπει να εκπληρωθεί από εμάς. Στο πνεύμα του όρκου αυτού και της μεγάλης αυτής ιδέας, είδα πάντοτε τους πληρεξουσίους του έθνους να συνέρχονται για να αποφασίσουν όχι πλέον για την τύχη της Ελλάδας, αλλά για την τύχη της ελληνικής φυλής. (...)».

Η της Τρίτης Σεπτεμβρίου εν Αθήναις Εθνική Συνέλευσις. Πρακτικά, Αθήνα, σσ. 190-191

Κείμενο Β':

Ο Μαυροκορδάτος διατύπωσε τις ιδέες του σε ένα πολύ σημαντικό υπόμνημα που συνέταξε το 1848, το οποίο αποτελεί αριστοτεχνικό κατηγορητήριο κατά του ακραίου αλυτρωτισμού και πειστική παρουσίαση των μετριοπαθών θέσεων. (...) Το πρόγραμμα του Μαυροκορδάτου ήταν στην πραγματικότητα πρόγραμμα εσωτερικής ανάπτυξης, εμπορίου, επικοινωνιών και παιδείας, παρόλο που παρουσιαζόταν επιδέξια ως συγκαλυμμένη προετοιμασία για πόλεμο. (...) Με λίγα λόγια, η πολιτική του Μαυροκορδάτου απαιτούσε την ηγεσία ικανών γραφειοκρατών και ισχυρών εμπόρων, ενώ σύμφωνα με τις απαιτήσεις του αντίθετου προσανατολισμού τη διεύθυνση της υπόθεσης του αλυτρωτισμού θα την αναλάμβανε η παραδοσιακή τάξη των στρατιωτικών.

J. A. Petropoulos, Πολιτική και Συγκρότηση Κράτους στο Ελληνικό Βασίλειο (1833-1843), Α' - Β', εκδ. ΜΙΕΤ, Αθήνα 1997, σσ. 634-635

Κείμενο Γ':

Ένα χαρακτηριστικό στοιχείο της κυβερνήσεως του Κωλέττη ήταν η προβολή της «Μεγάλης Ιδέας» του ελληνικού έθνους, της «αποστολής» που είχε η Ελλάς να λυτρώσει όλους τους αλύτρωτους Έλληνες στο πλαίσιο μιας μεγάλης και ισχυρής ελληνικής αυτοκρατορίας, καθώς και της καλλιέργειας της εντυπώσεως ότι η κυβέρνηση εθεωρούσε την πραγματοποίηση αυτού του οράματος πρωταρχικό της μέλημα και ιερό καθήκον. Καπετάνιοι της Ρούμελης και της βορείου Ελλάδος, προσκείμενοι στον Κωλέττη, διενεργούσαν επιδρομές στις τουρκοκρατούμενες τότε ακόμη Θεσσαλία και Ήπειρο, στις οποίες χρησιμοποιούσαν εθελοντές κάθε προελεύσεως, μεταξύ των οποίων και πολλούς ληστές, προσκειμένους στους καπετάνιους. Οι επιδρομές αυτές, τις οποίες ο αλυτρωτικός Τύπος επρόβαλλε ως συνέχεια του Αγώνος της Ανεξαρτησίας, εξασφάλιζαν (...) μεταξύ άλλων και την εντύπωση ότι η κυβέρνηση προωθούσε με σθένος τη Μεγάλη Ιδέα. Από τις άμεσες συνέπειες αυτής της πολιτικής ήσαν αφενός η έξαρση του προβλήματος της ληστείας και αφετέρου η σύνδεση των ληστών με τον αλυτρωτισμό και η «αποδοχή» τους ως τμήματος του αλυτρωτικού στρατού του έθνους. Σύμπτωμα ενός σοβαρότερου προβλήματος, παρά συνέπεια αυτής της πολιτικής -το οποίο όμως έφερε στην επιφάνεια η πολιτική του αλυτρωτισμού-, ήταν η προφανής αυτοεξαπάτηση του έθνους και της ηγεσίας του και η αποδοχή αυτής της αυτοεξαπατήσεως. Ήταν αυτή η πρώτη σοβαρή άσκηση του έθνους και της ηγεσίας του στην φυγή από την πραγματικότητα με την αποδοχή ενός υποκατάστατο εθνικής αναπτύξεως.

*Ιω. Σ. Κολιόπουλος, Ιστορία της Ελλάδας από το 1800, τ. Α'.
Το Έθνος, η Πολιτεία και η Κοινωνία των Ελλήνων, Θεσσαλονίκη, Βάνιας, 2000, σελ. 140-141.*

Κείμενο Δ':

Το σημαντικότερο ιδεολογικό στοιχείο της πολιτικής ζωής μετά τα μέσα του 19ου αιώνα, η Μεγάλη Ιδέα, δεν ήταν βεβαίως και στοιχείο ιδεολογικής διάκρισης: όλα τα κόμματα συμφωνούσαν γύρω από τα βασικά προβλήματα του ελληνικού αλυτρωτισμού. Η μόνη περιοχή διαφωνιών ήταν η τακτική που θα έπρεπε ν' ακολουθήσει η εκάστοτε κυβέρνηση. Η παθολογική διόγκωση του αλυτρωτισμού αποδεικνύει την αποδέσμευση των κομμάτων από τις πραγματικότητες της οικονομικής αθλιότητας και της κοινωνικής αδικίας – ενώ από την άλλη πλευρά επέτρεπε και συντηρούσε αυτή την αποδέσμευση, αποσπώντας την προσοχή των κατωτέρων τάξεων από τα προβλήματά τους. (...) Η προσπάθεια να μεταστρέφεται η προσοχή του λαού από τα εσωτερικά προβλήματα σε σωβινιστικές εξάρσεις είναι συνηθισμένη διέξοδος για κυβερνήσεις που αντιμετωπίζουν δυσκολίες.

Γ. Δερτιλή, Κοινωνικός μετασχηματισμός και στρατιωτική επέμβαση (1880-1909), σσ. 129-131

Δ.1. Αντλώντας στοιχεία από τα παρακάτω κείμενα και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις να παρουσιάσετε τα **πλεονεκτήματα** που είχε αποκτήσει η Ελλάδα κατά την περίοδο του **μεσοπολέμου** (1919-1939). (/25 μονάδες)

Πηγή 1:

Η αγροτική μεταρρύθμιση στην Ελλάδα έγινε με ρυθμούς και με αποφασιστικότητα που δεν παρατηρήθηκε σε κανένα άλλο κράτος της Ευρώπης, ούτε στους "συγγενικούς" χώρους της Μεσογείου ή των Βαλκανίων. Έως το 1938 απαλλοτριώθηκαν συνολικά 1.724 μεγάλα αγροκτήματα, έκτασης 12 εκατομμυρίων στρεμμάτων, τα οποία διανεμήθηκαν σε 130.000 οικογένειες γηγενών καλλιεργητών. Στους πρόσφυγες παραχωρήθηκαν 8,3 εκατομμύρια στρέμματα καλλιεργήσιμης γης, κυρίως σε περιοχές της βόρειας Ελλάδας. Τα παραπάνω μεγέθη καθιστούν προφανές ότι η σημαντική αστική ανάπτυξη της Ελλάδας στο διάστημα 1923-1940 συνδυάστηκε με τις μεταβολές στον αγροτικό χώρο, καθώς η οικογενειακή εκμετάλλευση της γης, που προέκυψε, συνεπαγόταν ενεργότερη ένταξη των αγροτών στην εμπορευματική και χρηματική οικονομία.

Ιστορία των Ελλήνων, τόμ 15, "Νεώτερος ελληνισμός"

Πηγή 2:

Πέρα από τις πληθυσμιακές και εθνολογικές ανακατατάξεις, η έλευση των νέων εποίκων και κυρίως η διαχείριση της μόνιμης στέγασής τους από τις αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες συνετέλεσαν στην πολεοδομική διάρθρωση και στη μορφή, τελικά, των αστικών οικισμών για τις επόμενες δεκαετίες. Μικρές και μεγάλες πόλεις βρέθηκαν, λόγω της αναχώρησης των σλαβόφωνων και των μουσουλμάνων, σε θέση που επέτρεπε, τουλάχιστον ως ένα βαθμό, την αναμόρφωσή τους.[...] Προωθήθηκε, κυρίως από το νεοσύστατο Υπουργείο Συγκοινωνιών, μεγάλος αριθμός προωθημένων πολεοδομικών ρυθμίσεων, με στόχο η πολυπυρηνική οργάνωση των πόλεων και η πολυδιάσπαση των επιμέρους θρησκευτικών και εθνικών ομάδων να αντικατασταθεί από την ενότητα στον χώρο, εκφράζοντας την ομοιογένεια της νέας εθνικής πραγματικότητας. Με άλλα λόγια, τα σχέδια αυτά, φιλοδοξούσαν να ανατρέψουν την παραδοσιακή αστική διάρθρωση της οθωμανικής περιόδου, με τις εσωστρεφώς οργανωμένες συνοικίες και τις εθνοθρησκευτικές χωρικές διακρίσεις. Σύμφωνα με τους προγραμματισμούς, ο αστικός χώρος ομογενοποιούνταν και θα εκσυγχρονιζόταν.

Ιστορία των Ελλήνων, τόμ 15, "Νεώτερος ελληνισμός"

